

ÉLŐ KÖVEK –

a Váci Egyházmegye jubileumi felkészülése

„mint élő kövek épüljetelek lelki házzá” (1Pét 2,5)
(Korábban: IMA-KATEKÉZIS)

III. év: KIFELE FORDULÁS, EVANGELIZÁCIÓ, MISSZIÓ

A HARMADIK ÉV TÉMÁINAK RÉSZLETES FELDOLGOZÁSA

1/A Egyház és misszió – fogalomtisztázás - Dr. Gájer László

**1/B Miért van az Egyház? – Egyházképek a misszió fényében -
Paszternák Tamás**

**2. Befogadó Egyház – a keresztényközösség mint evangelizáló egyház - Dr.
Fejérdy Áron**

3. Kilépő Egyház, szolgáló Egyház - Kunszabó Zoltán

4. Szinodalitás és evangelizáció - Pál József temesvári püspök

**5. Marton Zsolt püspök összefoglalója a három évről: személyes megtérés-
közösség-misszió.**

4. PÁL JÓZSEF: SZINODALITÁS ÉS EVANGELIZÁCIÓ

Szent II. János Pál pápa már 1983-ban az új evangelizációról beszélt és utána nagyon sokszor visszatért erre az évek folyamán, megmagyarázta ennek miertjét. Az evangelizáció az, amit Jézus mondott az evangélium végén: *"Menjete az egész világra és hirdessétek az evangéliumot minden népnek"*. (Mk 16,15) Ez az evangelizáció alapja. De a pápa folytatja, hogy ő új evangelizációról beszél, mert azt akarja, hogy ezt ne csak bizonyos személyek műveljék, mint a püspökök, papok, szerzetesek és néhány ritka világi keresztény, hanem Isten egész népe. Testvéreim, számunkra a nagy kérdés az, hogy hogyan kapcsoljuk be a misszióba Isten egész népét? Hogyan legyen Isten népe az evangelizálás alanya, és ne csupán tárgya? Vagyis hogyan lesznek a megkeresztelt emberek tanítvánnyá és misszióssá? Itt jön segítségünkre a szinodalitás újrafelfedezése.

A „synodos” **együttmenést, együttjárást** jelent, mégpedig **együtt mások felé**. Ez az egyház missziós küldetéséből fakad. **A szinodalitás ennek az együttnek egy kifejeződése**. Jézus kettesével küldte tanítványait. Nem csak azért, hogy egymást támogassák, hanem azért is, mert együtt, ha **harmóniában** vannak egymással, maga a kapcsolatuk lesz **tanúságtevő**.

Most néhány szót ejtek a szinodalitás lelkületéről, ahogy azt megtapasztaltam a római szinóduson. Minden összejövetelnek, a szinódusnak is lényeges eleme az **imádság**. A szinódus előtt háromnapos lelkigyakorlatot tartottunk. Ez nem egy felkészítés volt, nem is bevezető a szinódusba, hanem része a szinódusnak. Vagyis ahogy a lelkigyakorlat alatt hallgatunk a Szentlélekre, ugyanúgy kellett ráhallgatnunk a kiscsoportos beszélgetésekben vagy a nagygyűlésen is. Ő a főszereplő. Őt akarom meghallgatni a lelkem mélyén, de ő ugyanúgy szól a többiek lelkében is. Ezért azzal az imádságos lelkülettel hallgatom őket, hogy megértsem azt, amit a Szentlélek általuk akar mondani nekem, közösségemnek, az egyháznak. **Így figyelünk együtt közösen a Szentlélekre, és aztán tesszük a közösbe azt, amit megértettünk**. Nem arról van szó, hogy véleményemet ráerőltessem a többiekre, vagy előítéletekkel legyen tele a szívem, miközben a többieket hallgatom. Ez viszont kísértésként előfordulhat. A szinóduson éppen ezért szinte félóránként megálltunk néhány perc csendes imára, hogy tényleg a Szentlelket hallgassuk, rá figyeljünk.

Egy újabb fontos fogalom az **Isten népe**. A szinodalitás erősen hangsúlyozza a kereszttség fontosságának az újrafelfedezését. Ezáltal a Szentháromság életébe kapcsolódik be minden megkeresztelt ember és innen fakad a missziós küldetése is. A szinodalitás magába foglalja **Isten népének az együttgondolkodását, együttjárását, együtt imádkozását és együtt munkálkodását**. Mindezt pedig azért, hogy minél több ember **megismerje Jézus Krisztust** és **szeretetkapcsolatot** építsen bele. Nekem is régi elvem, amit megtehetsz másokkal, ne tedd egyedül. Ez áll az evangelizációra és misszióra is.

Testvéreim, mindaz, amit eddig elmondottunk, hogyan valósul meg egy plébánián? A **szinodalitásról szóló szinódus** második fázisát **előkészítő munkadokumentum**, az Instrumentum Laboris leírja, hogy a plébánia közössége, közösség kell, hogy legyen. Ez egy olyan követelmény, vagy inkább szükséglet, amely sok helyen még várja a megvalósulását. Ugyanakkor sok plébánián már régóta léteznek **közösségek**, vagy éppen most kezdenek megszületni a **kisebb közösségek, mint a plébánia szerves részei**. Ilyenek lehetnek a Rózsafüzér Társulat közösségei, bibliakörök, életige csoportok, imacsoportok, karitász csoportok, különféle lelkiségi mozgalmak csoportjai, ministránsok csoportja, ifjúsági kórus,

felnőttek kórusa, kis filiák közösségei, vagy akár az egyháztanács, mint közösség. A közösségek tagjai **szolgálni** akarnak másokat, és a **misszió** jellemzi őket.

A **kisközösségek** általában Istennek egy-egy **karizmájából** születnek és jellemző vonásuk, hogy **örömmel vannak együtt**, és **lelkességgel** teszik azt, amit tesznek. Milyen közösségekről beszélünk? Korábban a közösség természetes velejárója volt az életnek. A falvakban élő emberek ismerték egymást, segítették egymást, részt vettek egymás életében. Mára ez szinte teljesen megváltozott egy-egy hagyományosabb hely kivételével. A többség már nem hagyományos falvakban él, ahol korábban az emberek a közösséget már gyerekkoruktól fogva megtapasztalták. **Ma létre kell hozni ezeket a közösségeket.** Sok helyen már elkezdtek megszületni. **Ezeket fel kell fedezni, felkarolni, bátorítani. Vezetőiket képezni** kell és **segíteni** ezeket a vezetőképeséggel megáldott, ugyanakkor evangéliumra nyitott embereket **szolgálatuk végzésében**. Azokról a kis lelkipásztori valóságokról van szó, amelyek hordozzák magukban azt a lehetőséget, hogy benépesítsék a Földet Jézus élő jelenlétével.

„Ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük” (Mt 18, 20), biztosít minket Jézus. Általuk sok helyen megújulnak a plébániák. Itt olyan közösségekről van szó, ahol a tagok név szerint ismerik egymást. Segítik egymást. Az imádság lelkületében élnek. Fontos számukra az Eucharisztia ünneplése. Tudatosítják és megélik karizmáikat, gondját viselik az időseknek és betegeknek. A szerzetesek is közösségekben élnek és sokszor tapasztaljuk, hogy mekkora erő van egy-egy ilyen közösségben. Egy ilyen közösség sokszor lelki központtá válik, nagy kisugárzó erővel, akkor is, ha kevesen vannak. **Maga a jelenlétük már missziós.** Az ő közösségi tapasztalatuk segítheti a most születő közösségeket.

Testvéreim, sok ember szenved a közösség hiánya miatt. Akkor is, ha nem mindjárt akar csatlakozni mindenki egy-egy adott közösséghez. Sokszor a közösségvezetők, lelkipásztorok elveszítik a kedvüket, mert kevesen jönnek el egy-egy találkozóra. Nem szabad a számok fogságában élnünk. Isten nem a számokat nézi, ő minden egyes személyre figyel. Aki a kicsiben hű, az a nagyban is hű. Ha nem éljük meg az evangéliumot a családban, a kis közösségekben keveset fogunk előre menni. **A nagy plébániai közösségek kis közösségekből kell, hogy álljanak.**

Másként hol éljük meg a szinodalitást? Hol hallgatjuk együtt a Szentlelket? És hogyan visszük előre a missziót? Ezek a **kis közösségek életükkel és tanúságtételükkel kovászai** a vasárnapi nagy gyülekezetnek. Így plébániáink igazi közösséggé válhatnak, nem csak névleg lesznek azok. A legutóbbi szinódus is a kiscsoportos együttlét és a nagygyűlés váltakozó ritmusában zajlott. Először kis csoportokban megbeszéltük, és próbáltuk megélni azt, amiről beszéltünk, és utána osztottuk meg megbeszélésünk gyümölcsét a nagygyűlés tagjaival. A nagy létszámú plébániák a szervezés szempontjából is jó, hogyha lebomlanak kis közösségekre. Már Mózes apósa is azt tanácsolta Mózesnek, hogy ossza fel a népet ezres, százas, ötvenes és tízes csoportokra.

Egy plébánia közösségei **különfélék**. Úgy, mint a testnek a tagjai, egyik fül, a másik kar, a harmadik láb. Mindegyik a test javára, a test jó működéséért van. A test mindegyik szervének megvan a maga külön feladata. De mindegyik kapcsolatban van az egészszel. Így vannak a közösségek is a plébánia nagy közösségében. A nagy közösségben, az agglomerációban sok a lemorzsolódás és ami még rosszabb, hogy a közösség tagjai a legtöbbször ezt észre sem veszik. Vagy túl későn. Ugyanúgy, ahogy azt sem veszik észre, ha valaki krízisben van, elmaradozik, vagy esetleg szüksége lenne segítségre. **A kisközösségek**

tagjai ismerik egymást, tudnak egymásról, ugyanakkor vonzanak és megszólítanak másokat.

Világi keresztények csoportjairól, közösségeiről beszélünk, amelyek robbanásszerűen növekedhetnek akkor is, ha nincs sok papunk. Ezek a közösségek viszont a papokkal **egységben** kell, hogy éljenek. Ugyanakkor a papoknak is **közösségben** kell élniük. Egyrészt azért, mert nekik is szükségük van rá. Másrészt pedig azért, mert ezeket a közösségeket csak úgy tudják igazából segíteni, ha ők maguk is közösségben élnek, közösségi tapasztalattal rendelkeznek. **Ha a lelki élet megvan, a távolságot ma le lehet győzni.** Amit kis közösség szintjén megélünk, azt tudjuk remélni a nagy közösség számára is. Ha ott, ahol vagyunk, nem éljük meg, vagy legalább nem törekszünk tudatosan megélni **Krisztus teste valóságát**, akkor nem lesz reményünk a nagy közösség számára sem. Miért is remélnénk, hogy az egyház közösségileg megújul, ha egy kis közösség számára sem reméljük ezt. Hiszen **mi a nagy közösségnek vagyunk a sejtje.**

Meg akarjuk nyerni az embereket, de igazából **a megélt hit öröme vonzza őket.** A közösen megélt hit öröme különösen is. A kelleténél többet siránkoztunk azon, hogy egyik-másik faluban vagy akár városban is kicsik a közösségeink. De vajon helyeztünk-e elég hangsúlyt arra, hogy ezek igazi Krisztus szellemében élő közösségek legyenek? Ha a közösség kicsi, a vezetőinek több idejük van, hogy elmélyítsék a közösség és az egyének keresztény életét. Ezek aztán vonzóak lesznek, **maga a létük fog misszionálni.**

Nem sokkal halála előtt megkérdezték **Karl Rahner**t, hogy szerinté igaz-e, hogy az európai kereszténység a telét éli? Rahner válasza a kis közösségekre utalva, szabadon idézve a következő: *Ha van egy sivatag és van egy bizonyos mennyiségű vizünk, akkor megtehetjük azt, hogy azt a bizonyos mennyiségű vizet szétszórjuk az egész sivatagra. De attól a sivatag még sivatag marad. Van egy másik lehetőség is. Ha azzal a bizonyos mennyiségű vízzel létrehozunk egy oázist, aztán később még egyet, majd még más oázisokat is, és ha ezek az oázisok, ezek a kis közösségek nem csupán termoszt meleget fognak sugározni, hanem kifelé is sugároznak, akkor növekedni fognak, és idővel összeérnek, egyesülnek a többiekkel. És akkor elmondhatjuk az európai kereszténységről, hogy a telét éli, vagyis tavasz előtt áll.*

Tegyük fel újra a kérdést, miért fontos, hogy egy keresztény közösséghez tartozzon? Első válaszként azt mondhatjuk, hogy ez a keresztény hitnek a természete. **Jézus egy közösséget alapított, egy országot, Isten országát hozta el.** Ezen belül létrehozott egy **12 apostolból álló közösséget**, amellyel külön foglalkozott, képezte őket. Még ezen belül is volt **egy szűkebb csoport**, Péter, Jakab és János. Három alkalommal is csak ezt a hármat viszi magával. Jairus leányának feltámasztásakor, a Táborhegyre és a Getszemáni-kertbe. Ott van még egy nagyobb csoport is, **a 72 tanítvány.**

Még érdemes megjegyezni, hogy **amikor apostolait misszióba küldi, kettesével küldi.** Valószínű nem csak azért, hogy egymást támogassák, bátorítsák, hanem azért is, mert egy közösségről, Isten országáról, egy közösségi életről kellett tanúságot tenniük és ezt nem lehet csak szavakkal tenni. **A közösségről hiteles tanúságot a közösség tud tenni.** Maga az egyház is közösség, amely a közösségek közössége kell, hogy legyen. Ember méretű közösségekből kell, hogy álljon. **Egyedül nem lehet, vagy szinte lehetetlen megélni a keresztény hitet.** Mert nem lehet szentháromságos közösséget élni egyedül, és nem is lehet hiteles tanúságot tenni egyedül a szentháromságos életről.

Az Apostolok cselekedeteiben és még Szent Pál leveleiben is világosan kirajzolódik, hogy **az első keresztények közösségekben** éltek. Ugyanakkor mindennapi tapasztalatunk, hogy nagyon nehéz egyedül kitartani a hitéletben. Amióta Európában a természetes, hagyományos közösségek, mondhatnám a faluközösségek kezdtek megszűnni, sokan elvesztették a hitüket. A megújuló hited többnyire ott él meg ma is, ahol közösségeket hoztak létre a hit alapján. A múlt századig nem hangsúlyozták a közösség szükségességét, mert léteztek közösségek. Ma a közösségeket létre kell hozni, nem csak falun. **Isten mindenkit személyesen szólít meg, akkor is, ha mások által, de arra hív, hogy közösségben éljünk.**

Miért van szükség közösségekre? Az **ember** természetéből kifolyólag **társas lény**. Ha igazi hite van, azt másokkal együtt akarja megélni, mint ahogy nem szokott az ember egyedül ünnepelni sem. A társadalomban sok lehúzó erő és áramlat van. Szükségünk van olyan közösségekre, amely felfelé húz, ha elestünk, felemel, ahol új erőre kapunk, hogy új lendülettel folytassuk missziókat a társadalomban. Ezt különösen látjuk a fiatalok esetében. Templomba is azok járnak, akik valamelyik ifjúsági csoportban hitbeli közösségre találtak. Az egyik egyetemista lány mesélte nem olyan rég: *„Amikor vasárnap reggel csörög az ébresztő, én magamtól leállítanám és tovább aludnék, de arra gondolok, hogy a többiek ott vannak. Ez ad erőt, hogy én is felkeljek és elmenjek a templomba.”*

Testvéreim, **a jó közösségnek megtartó, felemelő ereje** van. Amikor a templomba járók kis létszáma miatt sopánkodunk, kézenfekvő azt mondani, hogy elvándoroltak. Ez csak egyik része az igazságnak. Tényleg sokan külföldre vagy nagyvárosokba vándoroltak. De sokan ott vannak, csak a templomból vagy az úgynevezett közösségből vándoroltak ki. Azt hozzuk fel első oknak, ami ellen nem sokat tehetünk. A kérdés az, a meglévőkért mit tudunk tenni, hogy egyre inkább krisztusi emberek legyenek és mit tettünk azért, vagy mit teszünk, hogy a más országba vagy városokba **elvándoroltak az élő hit** örömét vigyék magukkal és ott **missziós lelkülettel éljék meg hitüket, közösségüket**. És mit teszünk azokért, akik ott élnek még városainkban, falvainkban, de az egyház idegen számukra és nincsenek szeretetkapcsolatban Istennel. **Ha valaki élő, lelkes közösségből megy ki a világba, magával viszi a közösség melegét és fényét. Világítani, misszionálni fog.** Akik nem élő közösségből mennek ki a világba, szétszóródnak.

A szinodalitás annyira fog használni a plébániákon, **amennyire együtt hallgatunk a Szentlélekre. Szentlélek nélkül nincs megújulás és nincs misszió.** De ő valami egészen szépet készít egyháza számára. Ahogy Izajás próféta mondja, *„Íme, én újat cselekszem, most sarjad, talán nem tudjátok?”* (Iz 43,19)

A **szinodalitás lelkülete** ma még olyan, mint a földbe vetett mustármag, amely a Szentlélek erejével ki fog csírázni és **reményünk szerint nagyban hozzá fog járulni az egyház megújulásához.**

A FELDOLGOZÁST SEGÍTŐ KÉRDÉSEK:

1. A mi plébániánkon milyen közösségek vannak? Mennyire tudunk egymásról?
2. Volt-e olyan helyzet, amikor a Szentlélekre hallgatva hoztam meg egy döntést?
3. Hogyan tudnánk fejlődni a szinodalitásban, azaz hogyan figyeljünk jobban együtt a Szentlélekre?